

CENTRUM BADANIA OPINII SPOŁECZNEJ

SEKRETARIAT
OŚRODEK INFORMACJI

629 - 35 - 69, 628 - 37 - 04
693 - 58 - 95, 625 - 76 - 23

UL. ŻURAWIA 4A, SKR. PT.24
00 - 503 W A R S Z A W A
TELEFAX 629 - 40 - 89

INTERNET

<http://www.cbos.pl>

E-mail: sekretariat@cbos.pl

BS/62/2004

PREFERENCJE PARTYJNE W KWIETNIU

KOMUNIKAT Z BADAŃ

WARSZAWA, KWIECIEŃ 2004

PRZEDRUK MATERIAŁÓW CBOS W CAŁOŚCI LUB W CZĘŚCI ORAZ WYKORZYSTANIE DANYCH EMPIRYCZNYCH
JEST DOZWOLONE WYŁĄCZNIE Z PODANIEM ŹRÓDŁA

W okresie bezpośrednio poprzedzającym kwietniowy sondaż¹ niewątpliwie dwa wydarzenia były decydujące dla nastrojów oraz sytuacji na scenie politycznej. Po pierwsze, grupa polityków pod przewodnictwem marszałka Sejmu Marka Borowskiego opuściła szeregi rządzącego SLD i utworzyła nową partię lewicową o nazwie Socjaldemokracja Polska. Bezpośrednim skutkiem rozpadu SLD była zapowiedź dymisji premiera Leszka Millera oraz ustąpienia jego rządu, co ma nastąpić 2 maja, bezpośrednio po dacie akcesji Polski do UE. W tej sytuacji prezydent Aleksander Kwaśniewski powierzył Markowi Belce misję tworzenia nowego rządu oraz budowy większości parlamentarnej potrzebnej do jego funkcjonowania. Wśród pozostałych wydarzeń, które mogły mieć wpływ na preferencje wyborcze Polaków, trzeba jeszcze wspomnieć o kolejnej aferze, którą ujawniły media, związanej z sytuacją i przejęciem władzy w Orlenie, najważniejszej w kraju spółce paliwowej, w której nadal decydujące znaczenie mają przedstawiciele Skarbu Państwa. Decyzja sejmowej komisji śledczej wyjaśniającej tzw. aferę Rywina o przyjęciu jako końcowego raportu Anity Błochowiak miała miejsce już po terminie naszego badania.

Gdyby wybory parlamentarne odbywały się w kwietniu, udział w nich wzięłoby - według własnych deklaracji - 52% ankietowanych, minimalnie mniej (o 1 punkt), niż deklarowało w poprzednim badaniu, i dokładnie tyle samo co miesiąc wcześniej.

Po odnotowanej ostatnio zmianie lidera, w kwietniu nastąpił powrót do układu notowań utrzymującego się już od kilku miesięcy. Partią cieszącą się największym zaufaniem społecznym nadal pozostaje Platforma Obywatelska, na którą chciałoby głosować 29% zdeklarowanych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne. W porównaniu z ostatnimi dwoma pomiarami poparcie dla PO minimalnie wzrosło (w stosunku do poprzedniego pomiaru wzrost o 3 punkty) i obecnie jest takie samo jak na początku roku.

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (167) przeprowadzono w dniach od 2 do 5 kwietnia 2004 roku na liczącej 993 osoby reprezentatywnej próbie losowej dorosłych Polaków.

Na drugim miejscu znajduje się Samoobrona - w kwietniu poparcie dla tej partii deklaruje 24% potencjalnych wyborców mających sprecyzowane sympatie polityczne. Po raz pierwszy od początku roku notowania Samoobrony się pogorszyły (w porównaniu z drugą połową marca odsetek zdeklarowanych zwolenników tej partii zmniejszył się o 5 punktów). Oba te ugrupowania cieszą się wyraźnie największym zaufaniem potencjalnych uczestników wyborów (w sumie popiera je ponad połowa zdeklarowanych wyborców mających sprecyzowane sympatie partyjne) i pod tym względem wyraźnie dystansują pozostałe partie polityczne.

Tabela 1

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?	Odpowiedzi osób deklarujących wzięcie udziału w potencjalnych wyborach i mających sprecyzowane sympatie polityczne*									
	XI 2003	XI/XII 2003	XII 2003	I 2004	II 2004	II 2004**	II/III 2004	III 2004	III 2004**	IV 2004
	w procentach									
Platforma Obywatelska RP	22	26	26	29	31	29	29	27	26	29
Samoobrona RP	14	12	13	11	18	19	23	24	29	24
Prawo i Sprawiedliwość	14	12	12	13	10	9	10	15	9	9
Socjaldemokracja Polska	-	-	-	-	-	-	-	-	-	7
Sojusz Lewicy Demokratycznej	20	18	17	17	18	12	11	10	8	6
Liga Polskich Rodzin	6	9	8	10	8	11	9	7	10	6
Polskie Stronnictwo Ludowe	6	7	6	6	5	7	7	4	4	5
Unia Pracy	4	2	4	4	3	3	3	3	2	4
Unia Wolności	4	2	3	3	2	2	1	2	3	2
Krajowa Partia Emerytów i Rencistów	3	5	3	1	2	3	2	2	5	1
Chrześcijańska Demokracja III RP	1	-	0	1	0	1	1	0	0	1
Demokratyczna Partia Lewicy	0	-	0	0	0	0	0	1	0	1
Inicjatywa dla Polski	0	-	0	1	0	0	0	0	0	1
Unia Polityki Realnej	1	1	0	0	1	1	1	0	1	1
Inne	1	3	4	1	2	1	1	1	2	3
N=	449	389	382	464	402	455	617	426	411	396

***Uwaga:** W tabeli nie uwzględniono odpowiedzi „trudno powiedzieć”. Wielkość poparcia dla poszczególnych ugrupowań jest procentowana do tej grupy wyborców, którzy po pierwsze - chcą uczestniczyć w wyborach, po drugie - wiedzą, na kogo będą głosować.

** Badania wykonane na zamówienie „Gazety Wyborczej”, Radia Zet i TVN.

W stawce pozostałych ugrupowań szanse na zdobycie największej liczby głosów ma PiS, na który zamierza głosować 9% wyborców mających określone sympatie partyjne, dokładnie tyle samo co w drugiej połowie marca. Na kolejnym miejscu znalazła się,

umieszczona po raz pierwszy na naszej liście, partia Marka Borowskiego - Socjaldemokracja Polska, która zdobyła poparcie 7% wyborców o sprecyzowanych sympatiach politycznych. Tylko nieznacznie mniej osób popiera obecnie SLD oraz LPR (po 6%). W stosunku do poprzedniego pomiaru poparcie dla LPR obniżyło się o 4 punkty, w przypadku SLD spadek wyniósł tylko 2 punkty. Warto zatem zauważyć, że obie partie lewicowe - zarówno SLD, jak i SdPi zyskały w sumie większe poparcie (13%), niż miało ostatnio samo SLD (8%), jednak ten sumaryczny wynik nie sięga jeszcze notowań SLD z początku tego roku (np. w lutym 18%). Jeśli wziąć pod uwagę odsetek zwolenników współzrządzącej UP, na którą chce głosować 4% wyborców (o 2 punkty więcej niż w drugiej połowie marca), to rządząca ciągle koalicja SLD-UP cieszy się poparciem co dziesiątego wyborcy mającego określone sympatie polityczne, czyli dokładnie takim samym jak w drugiej połowie marca. W kwietniu na granicy wyborczego progu znalazłoby się PSL, na które chce oddać swój głos 5% potencjalnych wyborców (nieznacznie więcej niż w marcu).

Gdyby wybory odbywały się w kwietniu, pozostałe ugrupowania nie znalazłyby się w parlamencie (2% wyborców deklaruje chęć głosowania na UW, po 1% zwolenników mają KPEiR, ChD III RP, UPR, Demokratyczna Partia Lewicy oraz Inicjatywa dla Polski.

W porównaniu z pomiarem z drugiej połowy marca nieco zwiększył się odsetek potencjalnych uczestników głosowania niemających sprecyzowanych sympatii partyjnych. W kwietniu niemal co czwarty zdeklarowany wyborca (24%, wzrost o 4 punkty) nie wiedziałby, na kogo oddać swój głos.

Tabela 2

Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?													
	VIII	IX	X	XI	XI/XII	XII	I	II	II *	II/III	III	III *	IV
	2003						2004						
	w procentach												
Trudno powiedzieć	26	25	27	23	22	26	21	21	19	20	20	20	24

* Badania wykonane na zamówienie „Gazety Wyborczej”, Radia Zet i TVN

Sytuacja na naszej scenie politycznej jest dynamiczna, zmienia się także potencjalna siła poszczególnych ugrupowań. Po ubiegłomiesięcznej zmianie lidera obecnie ponownie na czele naszego rankingu znajduje się Platforma Obywatelska, a na drugim miejscu - Samoobrona. Pozostałe ugrupowania mają w sumie mniejsze poparcie niż obaj liderzy. Po powstaniu Socjaldemokracji Polskiej zarysował się nowy podział głosów na lewicy - zarówno to ugrupowanie, jak i SLD uzyskały zbliżone poparcie, choć trzeba zaznaczyć, że w sumie jest ono większe niż poparcie dla SLD przed utworzeniem nowej partii przez część byłych członków Sojuszu. Warto jeszcze zauważyć, że obecna siła polityczna koalicyjnego UP tylko niewiele ustępuje sile politycznej SLD.

Trzeba wyraźnie powiedzieć, że wobec braku stabilności politycznej notowania partii z pewnością będą się jeszcze zmieniać. Poszczególne pomiary dają tylko częściowy obraz sytuacji, związany z konkretnymi wydarzeniami poprzedzającymi sondaż. W sytuacji napięcia politycznego i często przesadnych reakcji na wyniki sondaży, zarówno wśród polityków, jak i w mediach, warto jeszcze przypomnieć, że sondaże są nie tylko aktualną w danym momencie „fotografią” preferencji wyborczych, ale także mogą być interpretowane jako rodzaj znaku wysyłanego przez wyborców - część respondentów może traktować deklaracje składane ankieterom jako rodzaj komunikacji z władzą i elitami politycznymi, co oznacza, że nie muszą się one pokrywać z przyszłymi, faktycznymi decyzjami podejmowanymi przy urnie wyborczej.

Opracował
Krzysztof PANKOWSKI

A N E K S

Tabela 1. Gdyby w najbliższą niedzielę odbywały się wybory do Sejmu i Senatu, to czy wziął(ę)by Pan(i) w nich udział? 1 - Na pewno wziął(ę)by w nich udział; 2 - Nie wiem, czy wziął(ę)by w nich udział; 3 - Na pewno nie wziął(ę)by w nich udziału

(%)

	1	2	3	Liczba osób
Ogółem	52	20	28	993
Płeć				
Mężczyźni	57	17	26	473
Kobiety	47	23	30	520
Wiek				
18-24 lat	54	17	29	156
25-34	43	29	27	172
35-44	55	19	26	165
45-54	55	19	25	202
55-64	56	12	31	117
65 lat i więcej	50	20	30	180
Miejsce zamieszkania				
Wies	53	21	26	362
Miasto do 20 tys.	56	16	28	129
20-100 tys.	49	24	27	198
101-500 tys.	52	15	33	191
501 tys. i więcej mieszk.	51	24	25	114
Wykształcenie				
Podstawowe	46	19	35	285
Zasadnicze zawodowe	48	23	29	252
Średnie	53	23	24	346
Wyższe	73	8	18	110
Grupa społ.-zaw. pracujący				
Kadra kier., inteligencja	72	8	21	63
Prac.umysł.niż.szczębla	57	24	19	94
Pracownicy fiz.- umysł.	36	25	39	84
Robotnicy wykwalifikowani	44	31	26	78
Robotnicy niewykwalifik.	45	23	32	40
Rolnicy	57	15	29	53
Pracujący na własny rach.	61	13	26	38
Bierni zawodowo				
Renciści	53	20	27	115
Emeryci	52	20	28	211
Uczniowie i studenci	66	13	21	75
Bezrobotni	41	22	36	116
Gospodynie domowe i inni	61	17	22	27
Pracuje w:				
inst. państw., publicznej	55	17	28	151
spółce właścicieli				
prywatnych i państwa	48	27	25	78
sekt. pryw. poza rolnict.	49	24	27	175
prywatnym gosp. rolnym	59	14	27	59
Dochody na jedną osobę				
Do 299 zł	42	30	28	94
300-399	38	29	33	71
400-599	48	17	35	156
600-800	55	17	28	173
Powyżej 800 zł	61	19	20	195
Ocena własnych war. mater.				
Złe	49	21	29	296
Średnie	49	21	30	447
Dobre	61	17	22	249
Udział w prakt. religijnych				
Kilka razy w tygodniu	54	18	28	63
Raz w tygodniu	55	21	23	500
1-2 razy w miesiącu	60	17	23	138
Kilka razy w roku	42	20	37	188
W ogóle nie uczestniczy	44	18	38	104
Poglądy polityczne				
Lewica	57	17	25	163
Centrum	54	20	26	299
Prawica	68	14	18	252
Trudno powiedzieć	33	27	40	280

Tabela 2. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?

(%)

	ChD III RP	DPL	IdP	KPEiR	LPR	PO RP	PSL	PiS
Ogółem	1	1	1	1	6	29	5	9
Płeć								
Mężczyźni	0	1	0	0	5	24	7	10
Kobiety	2	1	2	2	7	35	3	9
Wiek								
18-24 lat	0	0	1	0	4	39	4	13
25-34	0	0	0	0	4	42	4	4
35-44	0	0	1	1	9	30	5	10
45-54	1	1	1	2	3	25	8	10
55-64	0	3	0	2	6	21	4	12
65 lat i więcej	5	0	0	1	9	15	3	8
Miejsce zamieszkania								
Wieś	0	1	0	2	5	20	9	7
Miasto do 20 tys.	2	4	2	0	12	19	7	16
20-100 tys.	0	0	1	0	5	28	2	7
101-500 tys.	3	0	1	2	3	41	1	10
501 tys.i więcej mieszk.	2	0	0	0	6	45	2	12
Wykształcenie								
Podstawowe	1	1	0	3	8	13	3	8
Zasadnicze zawodowe	1	2	0	1	6	20	10	7
Średnie	2	0	1	0	6	37	4	13
Wyższe	0	0	1	1	2	48	3	9
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	0	0	0	2	2	51	3	12
Prac.umysł.niż.szczebła	0	0	0	0	7	47	5	11
Pracownicy fiz.-umysł.	0	0	0	0	12	30	0	6
Robotnicy wykwalifikowani	0	0	0	0	8	20	8	4
Robotnicy niewykwalifik.	7	7	0	0	4	12	6	7
Rolnicy	0	0	0	0	3	8	31	0
Pracujący na własny rach.	0	0	0	0	0	38	0	22
Bierni zawodowo								
Renciści	2	4	0	7	10	13	2	9
Emeryci	1	0	0	1	5	23	3	8
Uczniowie i studenci	0	0	0	0	7	37	4	12
Bezrobotni	3	0	4	0	6	27	2	15
Gospodynie domowe i inni	0	0	11	0	0	29	0	0
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	2	2	0	1	3	32	6	9
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	0	0	0	0	15	31	4	7
sekt. pryw. poza rolnict.	0	1	0	0	3	43	3	12
prywatnym gosp. rolnym	0	0	0	0	7	10	27	2
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	0	0	0	4	7	16	11	3
300-399	5	0	0	4	10	13	3	8
400-599	2	0	0	0	9	18	5	6
600-800	1	3	2	2	5	29	5	10
Powyżej 800 zł	1	0	0	0	4	37	6	8
Ocena własnych war. mater.								
Źle	0	0	1	2	6	14	4	8
Średnie	3	1	1	1	6	25	8	10
Dobre	0	1	1	1	5	45	3	10
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	5	4	0	0	16	36	4	13
Raz w tygodniu	1	0	0	2	8	28	5	10
1-2 razy w miesiącu	0	1	0	1	3	27	5	12
Kilka razy w roku	0	0	3	0	0	29	3	4
W ogóle nie uczestniczy	0	0	0	0	0	34	8	8
Poglądy polityczne								
Lewica	1	2	0	0	0	8	6	5
Centrum	0	0	1	2	5	31	8	7
Prawica	1	1	1	1	9	43	1	14
Trudno powiedzieć	3	0	0	2	9	11	7	9

(continued)

Tabela 2. cd. Na kandydatów której partii lub ugrupowania głosował(a)by Pan(i) w tych wyborach?
(%)

	Samobrona	SdPl	SLD	UPR	UP	UW	Inne partie	Liczba osób
Ogółem	24	7	6	1	4	2	3	396
Płeć								
Mężczyźni	31	8	4	1	4	2	2	232
Kobiety	15	7	9	0	3	0	3	163
Wiek								
18-24 lat	16	1	5	0	9	2	2	63
25-34	29	7	2	0	3	0	4	59
35-44	21	7	3	1	1	3	4	71
45-54	30	8	3	1	3	1	2	90
55-64	15	15	15	0	2	4	2	52
65 lat i więcej	31	6	15	0	3	0	1	60
Miejsce zamieszkania								
Wieś	37	6	7	0	3	1	1	146
Miasto do 20 tys.	16	2	7	0	7	2	3	48
20-100 tys.	24	14	8	0	4	1	4	72
101-500 tys.	14	7	8	1	0	2	4	80
501 tys.i więcej mieszk.	13	7	0	2	7	3	0	50
Wykształcenie								
Podstawowe	39	7	12	0	3	1	0	100
Zasadnicze zawodowe	30	10	3	1	5	1	2	92
Średnie	16	5	5	0	3	2	5	136
Wyższe	10	9	5	1	4	2	2	67
Grupa społ.-zaw. pracujący								
Kadra kier., inteligencja	8	8	7	0	2	4	0	40
Prac.umysł.niż.szczebła	8	6	6	0	5	0	5	41
Pracownicy fiz.- umysł.	28	0	5	5	6	4	6	20
Robotnicy wykwalifikowani	51	3	0	0	0	0	7	28
Robotnicy niewykwalifik.	29	21	0	0	0	6	0	14
Rolnicy	40	0	8	0	4	0	3	26
Pracujący na własny rach.	8	24	0	4	0	4	0	20
Bierni zawodowo								
Renciści	30	10	7	0	2	2	0	43
Emeryci	25	8	15	0	4	0	4	78
Uczniowie i studenci	17	2	3	0	9	3	3	41
Bezrobotni	28	5	2	0	6	0	0	35
Gospodynie domowe i inni	42	8	9	0	0	0	0	9
Pracuje w:								
inst. państw., publicznej	17	11	5	2	3	3	5	63
spółce właścicieli								
prywatnych i państwa	33	3	0	0	0	3	4	31
sekt. pryw. poza rolnict.	15	9	4	1	2	2	4	73
prywatnym gosp. rolnym	38	0	7	0	3	0	3	29
Dochody na jedną osobę								
Do 299 zł	39	4	10	0	3	0	3	26
300-399	43	0	0	0	3	4	4	23
400-599	30	17	6	0	5	0	2	61
600-800	20	6	4	1	1	4	3	73
Powyżej 800 zł	18	9	11	1	3	0	3	102
Ocena własnych war. mater.								
Złe	40	7	6	0	6	1	2	103
Średnie	25	6	7	1	3	2	1	164
Dobre	11	8	6	1	3	2	5	129
Udział w prakt. religijnych								
Kilka razy w tygodniu	13	0	5	0	5	0	0	20
Raz w tygodniu	26	4	5	0	2	2	2	216
1-2 razy w miesiącu	16	11	10	0	8	0	5	61
Kilka razy w roku	34	14	7	2	5	0	0	61
W ogóle nie uczestniczy	19	13	8	0	0	5	6	37
Poglądy polityczne								
Lewica	22	22	19	0	5	2	6	78
Centrum	23	7	5	0	3	3	3	124
Prawica	21	1	0	1	3	1	1	151
Trudno powiedzieć	42	4	10	0	2	0	0	42